

Pobresa energètica zero: Apoderament des dels barris

Guia Didàctica per organitzar tallers formatius
sobre pobresa energètica

Pobresa energètica zero: Apoderament des dels barris

Guia Didàctica per organitzar tallers formatius
sobre pobresa energètica

Coordinació: Josep Babot

Equip d'elaboració de la guia: Xavier Carbonell, Josep Babot, Maria Campuzano

Disseny: Dani Lopez

Impressió: Dilogic digital i analògic s.L.

Any: 2019

L'autor i l'Associació Catalana d'Enginyeria Sense Fronteres, 2019.

Projecte emmarcat dins dels Projectes pel Clima promogut per: Aliança contra la Pobresa Energètica, Enginyeria Sense Fronteres, Federació d'Associacions de Veïns i veïnes de Barcelona. Amb el suport de Ajuntament de Barcelona. Equip col·laborador: ARC Mediación Ambiental.

Índex

1	INTRODUCCIÓ	7
2	QUÈ TROBARÀS EN AQUESTA GUIA?	10
3	“M’INTERESSA ORGANITZAR UN TALLER?”	12
	Els preparatius.	
4	QUÈ FAREM?: ESTRUCTURA DEL TALLER	14
5	COM HO FAREM?: “POSEM FIL A L’AGULLA!”	17
	Presentació.	
	Punt de partida.	
	Context_contrast.	
	Informació.	
	Deliberació.	
	Acció.	
	Avaluació.	
6	I DESPRÉS DEL TALLER QUÈ?	38

1. Introducció

Dins del **projecte pilot “Pobresa energètica zero: apoderament des dels barris”**, emmarcat en els projectes pel Clima de l'Ajuntament de Barcelona i impulsat conjuntament per la Federació d'Associacions de Veïnes i Veïns de Barcelona (FAVB), l'Aliança contra la Pobresa Energètica (APE) i Enginyeria Sense Fronteres (ESF) s'han dut a terme durant l'any 2019 diversos tallers de formació i apoderament energètic als barris d'Horta i Sant Antoni de Barcelona.

Es tracta d'una prova pilot a dos barris de la ciutat per tal de donar a conèixer la problemàtica de la pobresa energètica des d'un enfocament de drets i tractar de reduir els seus impactes en la població més vulnerable al canvi climàtic.

Tot i que Barcelona ha estat una de les ciutats que més avenços ha fet en la lluita contra la pobresa energètica amb la creació, entre altres mesures, dels Punts d'Assessorament Energètic (PAE), encara es detecta, tant per part de les institucions com dels moviments socials que treballen la problemàtica, una mancança a l'hora d'arribar als col·lectius més vulnerables. Per tant, es fa necessari el treball des del nivell més local -els barris- per poder arribar al màxim de la població de Barcelona. Per aquest motiu es va plantejar un projecte centrat en dos barris de Barcelona que fossin representatius de la diversitat de la ciutat, ja que malauradament és una problemàtica que no només s'estén pels barris més empobrits i amb menys nivell de renda de la ciutat.

L'objectiu principal del projecte ha estat complementar i reforçar l'estratègia de l'Ajuntament de Barcelona per arribar al seu objectiu de pobresa energètica 0 incidint en aquells col·lectius, associacions o institucions que, en treballar amb famílies vulnerables des d'altres àmbits, poden actuar d'enllaç i permetre detectar el major nombre de casos de pobresa energètica dels barris treballats.

És per aquest motiu que es planteja incidir sobre els professionals de les escoles, degut a què els infants són un dels col·lectius més vulnerables, i de les pròpies entitats del tercer sector i dels barris com a agents vehiculants d'aquest coneixement cap als seus usuaris i membres. A la vegada es plantegen també tallers específics per a persones afectades per aquesta problemàtica per donar a conèixer les eines

que hi ha al seu abast i sobretot quins són els seus drets focalitzant la formació sobretot en gent gran, de nou un col·lectiu especialment vulnerable, a través dels centres de dia o els casals de gent gran.

Aquests **tallers tenien per objectiu:**

- Estimular la reflexió ciutadana a l'àmbit del barri sobre el concepte de pobresa energètica i les seves causes relacionades amb el model energètic que manté i aprofundeix les desigualtats.
- Facilitar uns continguts bàsics d'informació i de drets de cara a afrontar situacions potencials o efectives de vulnerabilitat.
- Apoderar els professionals que treballen a escoles i entitats del tercer sector i als col·lectius més afectats per la pobresa energètica a través dels centres cívics i centres de dia.

La **Guia didàctica que us presentem és el resultat dels aprenentatges mutus de l'organització conjunta d'aquests tallers amb els implicats.** Estem parlant de la contribució d'unes 70 persones, de 17 col·lectius que al llarg de 8 tallers ens reafirma en l'univers transformador que existeix a les xarxes veïnals, als centres educatius, als col·lectius migrants, als espais de primera acollida, casals, esplais, caus i en el de totes les persones que encaren diàriament realitats tan diverses i relacionades directa o indirectament amb la pobresa energètica.

Gràcies a aquest projecte hem interactuat de manera constant amb els espais veïnals, associatius i formatius presents als barris i hem pogut constatar que encara **falta una gran tasca de sensibilització pel que fa la pobresa energètica** a la vida de les persones. Malauradament el debat als barris sobre aquest tema no és habitual, resta molts cops invisible i l'escassa presència en els debats públics no es correspon amb la gravetat de la situació que ve denunciant l'APE.

*Després de quasi 4 anys de l'aprovació de la ILP Habitatge, més coneguda com la Llei 24/2015, del 29 de juliol, de mesures urgents per afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica, els fets ens demostren que la pobresa energètica no la resoldrem amb caritat sinó amb drets, apoderament ciutadà, diàleg i formació constant des dels més petits fins als més grans. **L'apoderament, corresponsabilitat i consciència col·lectiva davant les diferents causes que es troben darrera la pobresa energètica són una poderosa eina de transformació social** davant el desco-*

neixement no només de les persones en situació de vulnerabilitat sinó també de qui les atenen i dels abusos pel monopoli que gaudeixen les empreses subministradores.

L'objectiu d'aquesta Guia és, a més de compartir els aprenentatges viscuts, facilitar les orientacions pràctiques per poder replicar i adaptar els tallers a més barris de la ciutat de Barcelona.

Amb la Guia, ESF, la FAVB i l'APE volem contribuir a posar a disposició de la ciutat un ventall més ample **d'eines que enforceixin l'apoderament energètic de la societat civil** que complementen altres accions de l'organització en defensa de drets, denúncia de pràctiques abusives, incidència en polítiques públiques i acompanyament i assessorament a col·lectius i entitats.

2. Què trobaràs en aquesta guia?

Aquesta **guia us proposa seguir un ITINERARI** per a tal que pugueu **organitzar tallers de formació de pobresa energètica i apoderament energètic**.

Recordem que aquesta **guia es dirigeix especialment a:**

- Professionals d'escoles i d'entitats del tercer sector.
- Col·lectius més vulnerables afectats per la pobresa energètica vinculats a centres cívics i centres de dia.

En aquesta guia hi trobareu bàsicament:

- Els passos a seguir per **organitzar els tallers de formació de pobresa energètica i apoderament energètic**.
- **Recomanacions pràctiques** per a una òptima organització de les sessions.
- **Recursos "pedagògics" associats** a cada fase.
- **Exemples pràctics** que il·lustren els resultats obtinguts en els tallers del projecte pilot.

Per facilitar-vos la tasca presentem en l'esquema adjunt un itinerari orientatiu .

Itinerari orientatiu

Soc un/a professional d'una escola o entitat del tercer sector.

O be, tinc un vincle personal amb alguna entitat, associació de veïns, centre cívic o centre de dia.

M'interessa organitzar un taller de formació de pobresa energètica i apoderament energètic

Conec el tema?

Em poso en antecedents (Visualitzo el vídeo, llegeixo les referències documentals...)

Fitxa 1

Em poso en contacte amb l'APE per demanar col·laboració

Fitxa 2

Organitzo una reunió prèvia

Fitxa 3

Organitzo el taller de formació de pobresa energètica i apoderament energètic

Fitxa 4

Lleixo les recomanacions sobre l'espai i sobre altres aspectes logístics

Adapto les dinàmiques i estructura del taller al tipus de públic

Fitxa 5

Fitxa 6

Celebrem el **taller participatiu**

Estructura del taller

1. Presentació
2. Punt de partida
3. Context - contrast
4. Informació
5. Deliberació
6. Acció
7. Avaluem el taller

Fitxa 7

Fitxa 8

Fitxa 9

Fitxa 10

Fitxa 11

Alimentem, amb les conclusions del taller, el "laboratori d'accions innovadores"

3. “M’interessa organitzar un taller?”: els preparatius

L’**interès per organitzar el taller pot néixer de qualsevol persona** vinculada al públic al que es dirigeix aquesta guia.

Aquesta persona pot ser **un professional** (un mestre, un tècnic d’esplai o d’una entitat del tercer sector) **o pot ser algú simplement amb un vincle personal amb alguna entitat del tercer sector, una associació de veïns, un centre cívic o un centre de dia.**

Partint d’aquesta motivació personal, es poden donar **dues situacions**:

- **L’interessada ja coneix el tema i pot emprar autònomament els recursos que posa a disposició la guia.**

En aquest cas se li suggereix que dins del seu col·lectiu o organització faci una **reunió prèvia (FITXA 1)** per:

- a. Valorar conjuntament la pertinença de l’acció.
- b. Caracteritzar molt bé el públic objectiu de la formació.
- c. Assignar tasques.
- d. Programar el taller.
- e. Preveure mecanismes de retroalimentació per millorar l’activitat a partir de les avaluacions dels que participaran al taller.
- f. Preveure mecanismes de “contagi” de la iniciativa a altres col·lectius del barri a partir del primer taller.

- **A la persona interessada simplement li crida l’atenció el tema però en desconeix el seu abast.**

En aquest cas se li suggereix:

1. Visionar el vídeo i el llistat de referències documentals (**FITXA 2**):
2. Posar-se en contacte amb l’APE per valorar possibilitats de col·laboració (**FITXA 3**). L’APE pot per exemple:
 - a. Posar a disposició algú de l’organització per explicar el que convingui i

- atendre personalment les consultes;
 - b. Facilitar informació complementària;
 - c. Col·laborar en l'organització del taller.
3. Organitzar una reunió prèvia (**FITXA 1**).

Per despertar la motivació en la gent que a priori no mostra interès caldrà recórrer a l'**efecte difusor** de les persones que participin en els tallers o la tasca habitual de **sensibilització que ve fent l'APE en col·laboració amb les Associacions de Veïnes (AAVV)**.

4. Què farem?: estructura del taller

En aquest punt, després de les reunions prèvies, ja hauríem de tenir clar que volem fer el **taller de formació dirigit a un determinat tipus de públic**.

Què farem? Estem parlant de **tallers d'unes 2 hores i mitja de durada** en els que bàsicament proposem **7 moments**:

1. Presentació

Explicar breument els objectius del taller i presentar les persones que actuen de facilitadores de l'acte.

L'equip promotor de la sessió ha de contextualitzar la sessió perquè no sembli fruit d'una acció aïllada o d'un interès personal. Cal explicar per què es fa la sessió, com s'articula en relació a altres accions d'apoderament energètic als barris de Barcelona.

2. Punt de partida

Fer una dinàmica per polsar què entenen els participants per pobresa energètica.

És molt formatiu començar la sessió "autoavaluant-nos" sobre el concepte de pobresa energètica. Sovint, de forma immediata aquest concepte s'associa únicament a les dificultats que tenen les persones per pagar les factures de l'electricitat quan en realitat la pobresa energètica abasta un llistat de mancances i de vulneració de drets que van molt més enllà.

3. Context - contrast

Presentar uns mínims continguts informatius sobre el context energètic i el mercat elèctric i/o algun vídeo que permetin ampliar la mirada sobre el concepte de pobresa energètica.

Recolzant-nos en l'anàlisi que ens presenta l'APE o través d'algun material visual de suport (vídeos) aquesta part del taller ha de servir perquè els participants s'adonin que cal ampliar mirada sobre què és la pobresa energètica.

Exemple de vídeo: <https://youtu.be/VelpStj8ueI>

4. Informació

Explicar on i a qui es pot recórrer per a gestionar situacions de vulnerabilitat potencial o efectiva.

En aquesta part del taller es facilitarà a les persones participants informació rellevant sobre els drets i les eines que tenen a disposició per evitar situacions de pobresa energètica.

5. Deliberació

Obrir un espai de preguntes, dubtes i suggeriments.

Totes les sessions han de preveure un moment més obert perquè els participants puguin plantejar els seus dubtes. Aquest torn de preguntes, tot i ser el moment on la gent connecta amb més intensitat amb la sessió, s'ha d'acotar en el temps per no eternitzar el taller. Hem de ser concients que és l'ocasió pels participants de resoldre alguns dubtes concrets que els inquieten relatius a les tarifes, la facturació, els tràmits, etc. Això té diverses implicacions en la dinàmica, que detallarem a l'apartat següent.

6. Acció

Depenent del taller, explorar quines activitats poden implementar les persones participants per treballar la pobresa energètica en les seves organitzacions.

En el cas dels tallers dirigits a les escoles i a les entitats del tercer sector, convé reservar un espai per extreure amb els participants possibles activitats concretes que es podrien fer als centres educatius o en les diferents organitzacions.

7. Avaluació

Avaluar l'activitat per millorar-la.

En tots els casos convé avaluar la sessió i deixar un espai per fer suggeriments de millora.

L'experiència en el projecte pilot ens porta a recomanar que l'estructura del taller s'ha d'adaptar al col·lectiu i persones assistents a la sessió. Per això es proposen tres formats de taller amb petites variants:

- **Tallers dirigits a la gent gran (FITXA 4)**
- **Tallers dirigits a les escoles (FITXA 5)**
- **Tallers dirigits a entitats del tercer sector (FITXA 6)**

Tots els tallers han de tenir quatre components clars:

- **Informatiu.** Els tallers són l'ocasió per conèixer informació rellevant sobre els drets energètics.
- **Formatiu.** Els tallers han de provocar una reflexió crítica i d'ample espectre sobre els tema de la pobresa energètica.
- **Pràctic.** Els tallers han de permetre als participants extreure aprenentatges pràctics per poder treballar la qüestió en els seus entorns més propers.
- **Millora continua.** Cada taller ha de retroalimentar el següent a partir de les valoracions i suggeriments que facin els participants i del balanç intern de l'equip que promogui la sessió.

5. Com ho farem?: “Posem fil a l’agulla!”

En aquest apartat descriurem amb detall les dinàmiques. Si el taller té una durada aproximada de dues hores i mitja, el **repartiment dels temps orientatiu** seria el següent:

Horari		Durada de l'activitat	Activitat
12.00	12.05	5'	Presentació
12.05	12.40	35'	Punt de partida
12.40	13.05	25'	Context_Contrast
13.05	13.15	10'	Informació
13.15	13.50	35'	Deliberació
13.50	14.20	30'	Acció
14.20	14.30	10'	Avaluació

La proposta que descrivim a continuació és una **proposta genèrica** que es pot reorientar segons el col·lectiu i persones assistents a la reunió. La concreció per a cada format el teniu a les **FITXES 4, 5 i 6**.

En el cas dels tallers dirigits a la gent gran possiblement convingui dedicar la segona hora completa a l'activitat d'informació i deliberació, sense entrar a l'acció. Abans de descriure en detall com executar cadascuna de les activitats, es proposen algunes **recomanacions** bàsiques comunes a tots els tallers formatius:

Sobre l'espai:

1. Ens cal un espai si pot ser prou **ample i diàfan on poder disposar de taules i cadires mòbils**. Caldrà adequar l'espai a la previsió d'assistència.
2. En principi **disposar cadires i taules en forma d'“U”** perquè tothom es vegi bé

quan parla i el panell de treball ocupi la centralitat de les mirades.

3. Amb **bona sonoritat**. En principi, no ens caldran micròfons però és important que no reverberi. Si té llum natural és òptim, sinó no passa res.
4. Caldria disposar de **pantalla o paret on projectar**. Si la sala disposa de **canó**, millor.
5. Disposar d'algun tipus de **panell o pissarra per penjar-hi targetes i pòstits**, pòsters o similars que anem produint durant els debats.
6. Caldrà preveure que el **lloc de reunió estigui ben indicat** a l'entrar a l'edifici per facilitar l'accés a la sala.
7. També privilegiar **locals accessibles** per la gent amb mobilitat reduïda o diversitat funcional i que tinguin a prop els **lavabos**.

Sobre aspectes organitzatius:

1. Realitzar el taller **adaptat a l'horari del col·lectiu**.
2. Fer un esforç en **emprar un llenguatge comprensible** i proper a cada col·lectiu.
3. **Convocar amb antelació suficient**.
4. Fer la sessió **en els espais habituals de trobada** de cada col·lectiu, si això pot facilitar l'assistència.
5. Preveure un **cafetó, aigües o sucs i unes galetes** per acompanyar l'acollida i facilitar la comunicació durant les dues hores del taller.
6. Ser **rigorosos en la gestió dels temps i de les intervencions**. És important ajustar-se al temps pactat, ja que molta gent participa de forma voluntària fent un forat en altres activitats que ja té programades. Durant la sessió hem de ser prou hàbils de no transmetre pressió però alhora cal ser resolutius i flexibles per reajustar els repartiments de temps dins les dues hores pactades.
7. Des de l'inici anunciar que la sessió està prevista que duri dues hores i mitja i si se'n queda curta se'n poden fer més.
8. Dur un formulari d'assistència – Protecció de dades (**FITXA 7**).
9. Passar sempre un full d'avaluació de la sessió.

El detall de les dinàmiques es desenvolupa a l'apartat següent.

5.1. Presentació

Objectiu principal

Explicar breument els objectius del taller i presentar les persones que actuen de facilitadores de l'acte.

Objectius secundaris

- Posar en context la sessió i explicar els antecedents.
- Anunciar breument què es vol fer durant les dues properes hores i com està pensada la sessió.
- Presentar l'equip que dinamitzarà l'acte i a les persones participants.

Breu descripció de l'activitat

- Les persones organitzadores prenen la paraula, es presenten i agraeixen l'assistència als participants.
- Introdueixen breument els objectius de la sessió.
- Conviden als participants a fer una ronda ràpida de presentacions.

Durada recomanada de l'activitat

5 minuts en total.

Recomanacions pràctiques

- Projectar des de l'inici un fons de pantalla amb el títol de la sessió. No recomanem arrencar la presentació amb un powerpoint. Es tracta de fer una introducció senzilla sense més recolzament visual que el fons de pantalla.
- Preveure la senyalística adient per facilitar l'accés a la sala on es celebrarà la sessió.
- Tenir a punt quatre galetes i uns caramels per acollir la gent que va arribant i anar trencant el gel.

Recomanacions opcionals

- Valorar si cal que la gent dugui portanoms senzills (etiquetes o cinta carrossera ample on apuntar el nom amb retolador). Això pot ser interessant si són colla i les persones no es coneixen gaire
- Opcionalment en comptes de fer una ronda de presentacions es podrien fer presentacions creuades. Els participants s'entrevisten per parelles durant 2 minuts i presenten en plenari a la persona entrevistada en lloc de presentar-se a ells mateixos. Aquesta dinàmica comporta un xic més de temps, però enforteix llaços entre els participants.

Recursos necessaris

- Disposar de portàtil i canó de projecció.
- Pantalla o paret on poder projectar.
- Platets per posar els caramels.
- Gerres d'aigua o sucs i gots de paper.
- Llistat d'assistència o formulari a signar per tal d'autoritzar l'ús de les dades i les imatges.
- Si es preveu molta gent (superant la trentena), un altaveu portàtil, pot ser de gran ajut.

5.2. Punt de partida

Objectiu principal

Polsar què entenen les persones participants per pobresa energètica.

Objectius secundaris

- Saber en quin nivell de reflexió sobre la pobresa energètica es troba el grup que participa a l'activitat.
- Visibilitzar que la percepció més generalitzada del concepte de pobresa energètica sovint s'identifica únicament amb la dificultat d'afrontar el pagament de la factura de la llum.

Breu descripció de l'activitat

- Sense aportar exemples previs (molt important!) demanarem a les persones participants que per parelles omplin 2 o 3 pòstits escrivint ***“exemples pràctics que reflecteixen situacions de pobresa energètica”***. Per fer-ho, els deixarem 5 minuts. Un cop escrits cada grup es guardarà els seus pòstits a l'espera de començar el plenari.
- Seguidament, ja en plenari, la persona dinamitzadora convidarà els participants a compartir el llistat d'exemples que han escrit als pòstits. La idea és que la facilitadora vagi agrupant per famílies els exemples idèntics o molt semblants amb l'ajut dels assistents.
- La facilitadora començarà demanant a l'atzar que un dels grups digui un exemple. Algú del grup l'explicarà i la facilitadora li assignarà un titular. Després la facilitadora preguntarà a la resta de grups si tenen algun exemple igual o molt semblant. Si el tenen, el penjarà a sota. Sinó, obrirà una altra “capsa”.
- Aquesta operació es repetirà fins a tenir penjats tots els pòstits agrupats en famílies d'exemples sota el seu respectiu titular.
- L'activitat s'acabarà amb una recapitulació per part de la facilitadora dels principals conceptes els assistents identifiquen inicialment amb pobresa energètica.

Durada recomanada de l'activitat

35 minuts en total (5' per escriure els pòstits en grups i 30' per fer l'agrupació plenària dels pòstits).

Recomanacions pràctiques

- Insistir en la importància d'iniciar l'activitat sense donar exemples als participants sobre pobresa energètica. Per això cal haver explicat molt bé que justament amb aquesta activitat és vol explorar de quin nivell de reflexió partim (com a grup, com a societat) Les persones que dinamitzen la sessió donaran suport als grups mentre omplim el pòstits, per tal d'aclarir el que convingui o facilitar l'escriptura si alguna persona té dificultats. Això és especialment rellevant en les sessions amb la gent gran (amb problemes de vista o de destresa alhora d'escriure).
- Pot facilitar la feina tenir alguns títols preparats que previsiblement sortiran (Millor si suggerim algun llistat d'exemples).
- Recomanem pòstits d'un mateix color (groc o verd festuc preferentment) rectangulars (de 7,5 x 12,5 cm) i retoladors negres per escriure tipus Edding 1200.
- Per fer les agrupacions de pòstits caldria disposar de cartolines d'un mateix color de mida A5 i retoladors negres gruixuts tipus Edding 3000 per escriure els titulars.
- *Tingueu també en compte les recomanacions generals llistades anteriorment.*

Recomanacions opcionals

- Depenent del nombre d'assistents els pòstits es poden omplir entre dues o tres persones. Es pot jugar una mica amb el número de pòstits per grup i el nombre de persones per grup:
 - Per parelles que facin fins a tres pòstits.
 - Si són grups de tres que facin entre tots dos pòstits.
 - Si són grups de quatre que facin tres pòstits per grup.
- Si es disposa de pissarres, ens podem estalviar les cartolines de colors per fer els titulars de les famílies d'exemples. Podem escriure el titular directament a la pissarra i penjar a sota els pòstits.

Recursos necessaris

- Pòstits d'un mateix color, rectangulars (de 7,5 x 12,5 cm).
- Cartolines d'un mateix color A5 (verd clar per exemple).
- 12 retoladors Edding 1200 per escriure als pòstits.
- 2 retoladors tipus Edding 3000 per escriure les cartolines. Millor si es tracta de retoladors esborrables ("Whiteboard") per si enlloc de cartolina s'escriu en una pissarra Weleda.

Alguns exemples del resultat dels tallers al polsar el punt de partida

Mostra dels resultats obtinguts al fer aquesta activitat en un TALLER DIRIGIT A LA GENT GRAN

Exemples pràctics que reflecteixen situacions de pobresa energètica:

ECONOMIA

- No poder pagar les factures

TEMPERATURA/CONFORTABILITAT

- No poder encendre la calefacció
- Abrigar-se amb mantes a casa
- Dutxar-se amb aigua freda

Mostra dels resultats obtinguts al fer aquesta activitat en un taller dirigit a LES ESCOLES

Exemples pràctics que reflecteixen situacions de pobresa energètica:

TEMPERATURA/CONFORTABILITAT

- No disposar d'aigua calenta a l'hivern
- No disposar de calefacció ni ventilació (passar fred a l'hivern i calor a l'estiu)

HIGIENE

- Manca d'higiene (olor sospitosa, roba bruta)

SEGURETAT

- Risc de seguretat per les persones a la llar pel fet d'encendre espelmes per no gastar llum.

Vegeu informe complet.

Mostra dels resultats obtinguts al fer aquesta activitat en un taller dirigit a ENTITATS DEL TERCER SECTOR

Exemples pràctics que reflecteixen situacions de pobresa energètica:

TEMPERATURA/CONFORTABILITAT

- No encendre la calefacció a l'hivern.
- Fer vida a les fosques.

SEGURETAT

- Realitzar connexions irregulars per accedir al subministrament.

ECONOMIA

- Tenir un avís de tall

Vegeu informe complet.

5.3. Context - contrast

Objectiu principal

Presentar uns mínims continguts informatius sobre el context energètic, el mercat elèctric i l'impacte sobre les persones que permetin ampliar la mirada sobre el concepte de pobresa energètica.

Objectius secundaris

- Posar a disposició informació bàsica sobre el context energètic per tal de provocar una reflexió crítica sobre tot allò envoltat a les situacions de pobresa energètica.
- Posar cara a les persones vulnerables que han viscut situacions diverses de pobresa energètica.
- Ampliar la mirada sobre el concepte de pobresa energètica contrastant-ho amb la percepció inicial reflectida en l'activitat anterior.

Breu descripció de l'activitat

- Presentació powerpoint resumida del context energètic i el mercat elèctric per part dels organitzadors.
- Passi del vídeo <https://youtu.be/VelpStj8ueI>. El vídeo permet posar rostres a la problemàtica i aterrar les reflexions en clau més estratègica i política de la presentació powerpoint a una dimensió més propera pels participants.
- En plenari, la facilitadora pregunta al grup si després del powerpoint i el vídeo pensen que cal ampliar els exemples de pobresa energètica que han llistat a l'activitat anterior. Previsiblement, els continguts presentats ajudaran a estimular la reflexió i prendre consciència que el concepte de pobresa energètica és bastant més ampli del que inicialment el grup s'imaginava.

Durada recomanada de l'activitat

25 minuts en total (5' per fer la presentació powerpoint, 5' per passar el vídeo i 15' per debatre el plenari i valorar si no ens hem deixat alguna cosa).

Recomanacions pràctiques

- La persona que faci la presentació del context energètic i el mercat elèctric convé que conegui amb certa profunditat el tema, ja que habitualment els participants volen aclarir continguts que sobrepassen la part estrictament descriptiva de la presentació. En aquest aspecte, l'APE pot ajudar molt, o bé directament, o formant a les persones que vulguin promoure l'activitat.
- En aquest apartat convé explicar molt bé que els dubtes més operatius s'abordaran a la segona part de la reunió.
- Pot ajudar tenir preparats alguns títols previsibles (Temperatura/Confortabilitat, Higiene, Economia) per si a la gent li costa fer aportacions noves.
- Els nous títols i exemples que s'afegeixin al panell haurien de ser en pòstits i cartolines d'un altre color als de l'activitat anterior per poder distingir visualment entre les aportacions inicials al panell i com s'"enriqueix" després del powerpoint i el vídeo.

Recomanacions opcionals

- Tenir el vídeo gravat per si no hi ha connexió. Preveure la possibilitat de muntar-se una wifi amb el mòbil dels organitzadors.
- Preguntar de manera distesa si algú del seu entorn o que coneguin viu situacions semblants a les del vídeo.

Recursos necessaris

- Model de presentació resumida (**FITXA 8**).
- Sala amb connexió a xarxa o wifi per entrar a YouTube.
- Pòstits rectangular de 7,5 x 12,5 cm de color taronja.
- Cartolines A5 de color taronja.

Alguns exemples del resultat dels tallers al fer l'activitat de contrast - context

Mostra dels resultats obtinguts al fer aquesta activitat en un TALLER DIRIGIT A LA GENT GRAN

Als exemples inicials...

- No poder pagar les factures
- No poder encendre la calefacció
- Abrigar-se amb mantes a casa
- Dutxar-se amb aigua freda

Després de l'activitat de contrast i del visionat del vídeo, s'hi afegeixen...

- No cuinar el mateix tipus d'aliments
- No convidar a casa amics i familiars per vergonya
- Sentiments de culpa i soledat
- Agreujament d'algunes malalties respiratòries

Mostra dels resultats obtinguts al fer aquesta activitat en un taller dirigit a LES ESCOLES

Als exemples inicials...

- No disposar d'aigua calenta a l'hivern
- Manca d'higiene (olor sospitosa, roba bruta)
- No disposar de calefacció ni ventilació (passar fred a l'hivern i calor a l'estiu)
- Risc de seguretat per les persones a la llar pel fet d'encendre espelmes per no gastar llum.

Després de l'activitat de contrast i del visionat del vídeo, s'hi afegeixen...

- Impacte en els hàbits alimentaris dels infants
- Efectes psico-socials que fan que els infants es mostrin tristos i insegurs
- Conseqüències en el rendiment escolar dels infants, que sovint no disposen de les condicions adequades per fer els deures o estudiar
- Efectes sobre la salut amb infants que sovint es posen malalts.

Mostra dels resultats obtinguts al fer aquesta activitat en un taller dirigit a ENTITATS DEL TERCER SECTOR

Als exemples inicials...

- No encendre la calefacció a l'hivern
- Fer vida a les fosques
- Realitzar connexions irregulars per accedir al subministrament
- Tenir un avís de tall

Després de l'activitat de contrast i del visionat del vídeo, s'hi afegeixen...

- Impacte negatiu en l'auto-estima de la família
- També es parla de soledat, angoixa, ansietat de les famílies vulnerables
- Impediment d'accés als subministraments en casos d'habitacions rellogades
- Assetjament per part de companyies de recobriment

5.4. Informació

Objectiu principal

Explicar on i a qui es pot recórrer per gestionar situacions de vulnerabilitat potencial o efectiva de pobresa energètica.

Objectius secundaris

- a. Informar els participants sobre els drets i les eines que tenen a disposició per evitar i gestionar situacions de pobresa energètica.
- b. Apoderar a la ciutadania sobre els seu dret als subministraments bàsics.

Breu descripció de l'activitat

1. Els organitzadors fan un presentació powerpoint per explicar :
 - El paper de l'administració de l'Estat i de Catalunya en l'atenció a les situacions de pobresa energètica.
 - El servei que ofereixen els Punts d' Assessorament Energètic (PAE) als barris de Barcelona **(FITXA 9)**
 - Què és i què ofereix l'Aliança per la Pobresa Energètica (APE)
2. Feta la presentació passàrem al debat que preveu l'activitat següent. Aquí en tot cas podem deixar 5 minuts per aclarir algun dels continguts presentats que no s'hagi acabat d'entendre.

Durada recomanada de l'activitat

10 minuts en total (5' presentació de continguts i 5' aclariment informatius si hi ha alguna cosa que no s'ha entès).

Recomanacions pràctiques

- La persona que faci la presentació ha de tenir un coneixement pràctic sobre les prestacions que ofereixen les administracions, els serveis dels PAE i de l'APE.
- Dur algun tipus de flyer o semblant amb alguna informació bàsica com ara la direcció del PAES més proper al lloc on es celebra la reunió o el contacte amb l'APE.

Recomanacions opcionals

- Dedicar els 10 minuts a fer l'explicació d'una manera distesa permetent que els participants interrompin si convé per demanar algun petit aclariment i passar directament al debat /torn de preguntes que vindrà seguidament.
- Valorar si cal posar a disposició la presentació sencera

Recursos necessaris

- Model de presentació powerpoint.
- Impressió de flyers o targetons contenint la informació bàsica de referència (com a mínim contacte dels PAE més propers i el contacte de l'APE) que entregarem a tots els participants.

5.5. Deliberació

Objectiu principal

Obrir un espai de preguntes, dubtes i suggeriments.

Objectius secundaris

- Aprofitar la sessió per respondre a les inquietuds més immediates dels participants en relació al tema que ens ocupa.
- Completar els continguts informatius presentats fins aquell moment a la sessió.

Breu descripció de l'activitat

- Es tractaria senzillament d'obrir un torn de paraules per plantejar dubtes o suggeriments.
- Si ho volem pautar més, una alternativa seria que fessin les preguntes després de preparar-les uns minuts entre dos o tres.

Durada recomanada de l'activitat

35' minuts en total.

Recomanacions pràctiques

- Si no es vigila, aquesta part del debat es pot allargar molt. Quan comenci el torn de preguntes, s'ha d'avisar que disposem de 25' i que si queda res pendent la persona interessada pot: a) resoldre els seus dubtes contactant les organitzacions o persones que apareguin al flyer; b) participar a l'assessorament col·lectiu que promou l'APE cada 15 dies al local de la FAVB.
- Cal que entre els organitzadors hi hagi persones amb un coneixement profund de la matèria, capaces de respondre amb claredat els dubtes que es plantegin.
- De cara a una millor gestió dels temps es podria:
 - Agrupar preguntes. Fer rondes de tres en tres. És a dir, tres persones fan la seva pregunta una darrera l'altra i es responen les tres seguides. Es fan tantes rondes com es pugui.
 - Donar algunes instruccions operatives als participants, tot esperant que ens facin cas (concisió, brevetat, evitar solapaments, dubtes que tinguin un interès general, etc).

Recomanacions opcionals

- Facilitar un contacte més personal a través de la figura d'un orientador o enllaç.
- Demanar als participants que formulin preguntes en una fitxa després d'haver-los deixat 5 minuts perquè entre dos o tres les escriguin a la fitxa.

Recursos necessaris

- Cartolines blanques de 12,5 x 7,5 cm per escriure les preguntes que preparin en grup. Es poden utilitzar també pòstits d'un color diferent.

5.6. Acció

Objectiu principal

Explorar quines activitats poden implementar les persones participants per treballar la pobresa energètica en les seves organitzacions.

Objectius secundaris

- a. Apoderar els participants com a agents transformadors del seu entorn en relació a la pobresa energètica.
- b. Passar a l'acció a través d'activitats el més adaptades possible al perfil de cada organització.
- c. Promoure la creativitat del grup en la cerca d'eines eficients per a la detecció anticipada de situacions de pobresa energètica..
- d.d) Incentivar el treball col·laboratiu entre professionals per concretar accions per a afrontar aquesta situació.

Breu descripció de l'activitat

1. La facilitadora demana que, per parelles, les persones participants proposin idees per treballar el concepte de pobresa energètica en el si de les respectives entitats o organitzacions.
2. Les propostes es presenten en plenari i la facilitadora les intenta agrupar, conscient que es tracta d'una idea que caldria desenvolupar amb més tranquil·litat un altre dia.
3. El conjunt d'idees identificades poden passar a formar part d'una "bossa" que en format "Laboratori" poden desenvolupar més detalladament un altre dia les persones més interessades.
4. Abans d'acabar l'activitat convindria confirmar qui dels presents voldria en principi participar en una segona trobada per concretar la posada en marxa de les accions suggerides en aquesta i d'altres sessions semblants.

Durada recomanada de l'activitat

30 minuts en total (5' per fer les proposta en grups, de dos o tres persones, i 25' per presentar les propostes i intentar agrupar-les).

Recomanacions pràctiques

- Pautar els camps de la proposta seguint un model de fitxa (**FITXA 10**). Convin-dria que la gent li posés un títol, fes una breu descripció i identifiqués qui s'hi hauria d'implicar preferentment.
- Demanar que les fitxes s'omplin amb retoladors negres tipus Edding 1200. Això facilita la lectura des de lluny quan es pengin al panell o la pissarra.
- Cal treure pressió a la sessió i donar a entendre que es tracta d'una primera pluja d'idees que caldrà desenvolupar amb més clama.

Recomanacions opcionals

- A partir de les idees d'acció que van sorgint, conformar un "Laboratori" amb la gent interessada per desenvolupar amb més detall les accions.

Recursos necessaris

- Fitxes impreses per anotar les accions.
- Cartolina A5 per agrupar les accions que es proposin.
- 12 retoladors negres tipus Edding 1200.

Alguns exemples del resultat dels tallers a l'explorar possibles accions

Mostra dels resultats obtinguts al fer aquesta activitat en un taller dirigit a LES ESCOLES

Què se us acudeix per treballar el tema de la pobresa energètica a les escoles?

Treball directe amb les famílies i altres actors com EAP

- Fer arribar aquest taller a altres escoles, ONG del barri (de Veí a Veí).
- Fer taller amb l'equip de l'EAP que és un equip d'assessoraments que va a les escoles i equip de psicopedagogia que treballen amb les famílies.
- Parlar amb les mares i pares per veure si es per falta de recursos (i poder assessorar-los). Ara bé, les famílies no parlen molt amb professors directament sobre aquesta situació perquè tenen vergonya. Parlen molt més amb la treballadora social (EAP).
- Fer enquestes anònimes a les famílies per veure si saben.

Treball directe amb alumnes

- Si no poden parlar amb les famílies, que ho facin a través dels infants (com ja es va fer amb el tema del reciclatges)
- Informar els alumnes del cicle superior sobre l'oligopoli (model) o treballar amb ells formes per conèixer com funciona una factura i analitzar-la.
- Fer converses sobre conscienciació energètica (apagar aixeta, llums, etc.).
- Fer vídeo dirigit a infants amb alguns personatges.
- Experimentar vivencialment el que significa patir pobresa energètica a l'escola (estudiar amb les llums apagades, només anar al lavabo en una franja horària, omplir amb galledes)
- Fer seguiment als infants amb falta d'higiene.

Mostra dels resultats obtinguts al fer aquesta activitat en un taller dirigit a ENITATS DEL TERCER SECTOR

Què se us ocorre per treballar el tema de la pobresa energètica a les vostres entitats?

- Tenir un coneixement més profund per poder oferir algunes recomanacions abans de derivar a altres serveis.
- Circular un document amb indicadors que poden ajudar a detectar casos de pobresa energètica.
- Fer arribar aquest taller a altres entitats de la ciutat.

5.7. Avaluació

Objectiu principal

Avaluar la sessió i extreure'n aprenentatges que permetin millorar les properes sessions.

Objectius secundaris

- a. Incorporar criteris de millora continua i de gestió adaptativa dels formats.
- b. Mantenir el vincle futur amb els participants més motivats
- c. Donar un retorn periòdic dels avenços dels tallers formatius.

Breu descripció de l'activitat

1. En acabar la sessió, els organitzadors facilitaran als participants un full senzill per tal d'avaluar l'activitat.
2. Abans d'acomiarar-nos invitaran els participants a fer una valoració en obert del taller formatiu.

Durada recomanada de l'activitat

10 minuts en total (5' per omplir el qüestionari i 5' per fer un balanç en obert).

Recomanacions pràctiques

- Dur un qüestionari senzill, ràpid d'omplir, amb pocs camps (FITXA 11):
 - a. Aspectes positius de la sessió
 - b. Què canviaries de cara a la propera vegada
 - c. Avaluació general de la sessió.
- Obrir un torn de paraules perquè lliurement qui vulgui digui en públic què se'n du a casa de la sessió d'avui.

Recomanacions opcionals

- Preparar un formulari més detallat/sistematitzat d'avaluació incloent camps relatius a l'adequació de l'horari, a l'organització en general, a la convocatòria o a la facilitació, per exemple.

Recursos necessaris

- Fulls d'avaluació
- Bolígrafs

6. I després del Taller què?

Els tallers formatius haurien de servir per anar fent **xarxa entre totes les persones participants**.

Prèvia autorització, els participants podran lliurement, si així ho desitgen, **rebre informació de l'ESF, la FAVB i l'APE** i entrar en contacte amb altres persones que estan promovent aquests taller formatius en altres barris.

Entre els participants també seria desitjable implicar les persones voluntàries que mostrin més interès, en una **segona fase del projecte, el "Laboratori"**, on es pre-tén reunir-los en format seminari per desenvolupar en detall totes aquelles pro-postes que s'hagin suggerit al treballar l'apartat "Acció" del taller.

En aquest sentit, els tallers poden esdevenir eventualment un punt de partida per iniciar un projecte amb una vocació eminentment pràctica i d'aplicació de la **pers-pectiva dels drets energètics** al dia a dia d'escoles, entitats i altres espais de par-ticipació ciutadana. Tal i com s'ha volgut reflectir als tallers, una de les metes de l'apoderament és la lluita contra el desconeixement de la ciutadania i la més que demostrada desigualtat entre les grans companyies i l'usuari final de l'energia.

És precisament en aquest escenari que la idea del "Laboratori" pot esdevenir un generador d'idees que propagui aquest apoderament a un públic molt més extens que el que pot assistir als tallers. Podem ser testimonis doncs d'escoles, entitats del tercer sector, punts d'informació juvenil i casals de gent gran, entre d'altres, apli-cant un munt d'idees per fer front a la pobresa energètica i fent arribar al conjunt de la ciutadania la **defensa dels drets energètics**.

Fitxa 1 – Reunions prèvies

Descripció

Reunió preparatòria del taller de formació orientada a confirmar al mapa d'actors, els continguts i la logística de la sessió.

Objectius

- Valorar conjuntament la pertinença de l'acció.
- Caracteritzar molt bé el públic objectiu de la formació.
- Adequar els continguts de la formació¹.
- Assignar tasques.
- Calendaritzar el taller.
- Preveure mecanismes de retroalimentació per millorar l'activitat a partir de les avaluacions dels que participaran al taller.
- Preveure mecanismes de "contagi" de la iniciativa a altres col·lectius del barri a partir del primer taller.

Recomanacions

- És molt important tenir una persona d'enllaç directament vinculada al lloc o amb el col·lectiu amb qui es vol tirar endavant la formació.
- Cal preveure una estona per entrevistar-se presencialment i aclarir com el podria organitzar millor el taller (espai, horari, perfil dels assistents, etc..).

Recomanacions opcionals

Coordinar-se amb l'APE i les AAVV del Barri.

¹ En aquesta Guia es presenten diversos formats possibles de taller que poden ser un bon punt de partida que ja hem contrastat a les sessions organitzades amb el projecte pilot.

Fitxa 2 – Referències documentals sobre pobresa energètica

Vídeos

- **Derechos cortados:** <https://www.youtube.com/watch?v=VelpStj8ueI>
- **Acosadas por las deudas:** https://www.youtube.com/watch?v=z0i9F3wG_vg
- **Acosadas por las deudas 2:** <https://www.youtube.com/watch?v=2wiC5AuQG-M>
- **Acosadas por las deudas 3:** <https://www.youtube.com/watch?v=WKEuRqJNLNU>
- **Pobresa energètica:** <https://www.youtube.com/watch?v=pTKRxn0ifjg>

Estudis

- **González Pijuan, Irene.** *Desigualtat de gènere i pobresa energètica. Un factor oblidat.* Barcelona: Enginyeria Sense Fronteres, 2016. ESFeres Estudis 17 <http://esf-cat.org/wp-content/uploads/2017/03/ESFeres17-Desigualtat-de-gènere-i-pobresa-energetica.pdf>
- **Guiteras Blaya, Mònica.** *Pobresa energètica i models de gestió de l'aigua i l'energia a la UE Cap a la garantia del dret universal als subministraments bàsics.* Barcelona: Enginyeria Sense Fronteres, 2016. ESFeres Estudis 16. <http://esf-cat.org/wp-content/uploads/2017/03/ESFeres16-Pobresa-Energetica-Models-de-Gestio.pdf>
- **Tirado Herrero, Sergio.** *Indicadors municipals de pobresa energètica a la ciutat de Barcelona.* Barcelona: RMIT Europe, 2018. <https://habitatge.barcelona/sites/default/files/documents/indicadors-municipals-de-pobresa-energetica-a-la-ciutat-de-barcelona.pdf>
- **Guiteras Blaya, Mònica.** *Endeutament i Dret Humà a l'Aigua i al Sanejament (DHAS). L'assequibilitat del DHAS a la demarcació de Barcelona i al Sud Global.* Barcelona: Enginyeria Sense Fronteres, 2018. ESFeres Estudis 21. <http://bit.ly/Endeutament-Dret-Huma-Aigua-ESF>
- **Delgado, Lucía** (coord.). *Radiografies de la situació del dret a l'habitatge, la pobresa energètica i el seu impacte en la salut a Barcelona III. Una mirada en profunditat a la salut de les persones afectades per l'accés a l'habitatge i la pobresa energètica.* Barcelona, 2018. <http://bit.ly/EstudiSalut>

Webs

- **APE:** <https://pobresaenergetica.es/index.php/ca/>
- **ESF:** <http://esf-cat.org/>
- **FAVB:** <https://www.favb.cat/>

Fitxa 3 – Entitats impulsores

APE

L'Aliança contra la Pobresa Energètica (APE) és un moviment social que neix el febrer de 2014 per pressionar i denunciar les administracions públiques pel seu immobilisme davant la usura de les empreses subministradores d'energia i aigua i les greus conseqüències que aquest fer comporta per a la ciutadania, sobretot en forma de talls a famílies en situació de vulnerabilitat pel simple fet de no poder fer front a les seves factures.

L'APE està formada per desenes d'activistes, moltes d'elles en situació de pobresa energètica, que lluiten cada dia per garantir l'accés universal als subministraments bàsics. Per altra banda, també està integrada per altres entitats i col·lectius, com són la Confederació d'AV de Catalunya, la Coordinadora d'assemblees de treballadors/es en atur de Catalunya, la Federació d'AV de Barcelona, la Federació d'AV del Baix Llobregat, Front Cívic de Catalunya, la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca, la Plataforma Aigua és Vida, la Unió de Consumidors de Catalunya, la Xarxa per la Sobirania Energètica o l'Observatori del Deute en la Globalització.

Els principis bàsics del moviment són:

- Accés universal als serveis bàsics. Tota família, malgrat no pugui pagar, ha de tenir uns serveis mínims que li permeti viure amb dignitat.
- Denúncia de les pràctiques de l'oligopoli energètic, que cada any assoleix uns beneficis multimilionaris mitjançant l'explotació d'un bé bàsic i necessari com són l'energia i l'aigua.
- Que tots els costos de vetllar per aquests serveis bàsics siguin assumits per les pròpies companyies.

ESF

L'Associació Catalana d'Enginyeria Sense Fronteres (ESF) és una associació de cooperació al desenvolupament formada per professionals, docents i estudiants, principalment voluntaris i voluntàries, que treballen per garantir l'accés universal al serveis bàsics, acompanyant el canvi social i l'enfortiment de les poblacions, respectant sempre les característiques culturals i tècniques. Treballa per a construir una societat mundial justa i solidària i per a posar la Tecnologia al servei del desenvolupament humà.

Fitxa 3 – L'Aliança contra la pobresa energètica

A ESF es treballa la interrelació entre l'enginyeria i la cooperació, ja sigui a través de tasques de formació i sensibilització en l'àmbit universitari o professional, projectes de cooperació al desenvolupament al Sud o campanyes d'incidència política al Nord.

FAVB

La FAVB, entitat cívica creada l'any 1972, ve treballant al servei dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona per tal de millorar la qualitat de vida de la ciutat. Agrupa més de cent associacions de veïns i veïnes del barris de Barcelona i participa en els temes de ciutat per fomentar la solidaritat, la igualtat i la convivència. Coordina l'activitat d'aquestes associacions en campanyes i activitats que depassen el nivell de barri.

La FAVB entén que molts dels problemes de la ciutat requereixen la cooperació amb altres entitats i moviments socials. Per això participa de forma activa en diverses campanyes ciutadanes en temes com els drets socials, el medi ambient, la defensa de la pau i les llibertats, entre d'altres.

Fitxa 4 – Proposta de format de Taller per a la gent gran

Proposta d'ordre del dia

Horari		Durada de l'activitat	Activitat
12.00	12.05	5'	Objectius del Taller
12.05	12.40	35'	Què entenem per pobresa energètica?
12.40	13.05	25'	Ampliant la mirada sobre la pobresa energètica
13.05	13.20	15'	Com gestionar situacions de vulnerabilitat potencial o efectiva? Què puc fer personalment encara que no em trobi en situació de vulnerabilitat?
13.20	14.20	60'	Dubtes i suggeriments
14.20	14.30	10'	Avaluació de l'activitat i propostes de millora

Fitxa 5 – Proposta de format de Taller per a les escoles

Proposta d'ordre del dia

Horari		Durada de l'activitat	Activitat
12.00	12.05	5'	Objectius del Taller
12.05	12.40	35'	Què entenem per pobresa energètica?
12.40	13.05	25'	Ampliant la mirada sobre la pobresa energètica
13.05	13.15	10'	Com gestionar situacions de vulnerabilitat potencial o efectiva? Què puc fer personalment encara que no em trobi en situació de vulnerabilitat?
13.15	13.50	35'	Dubtes i suggeriments
13.50	14.20	30'	Com podem treballar la pobresa energètica en les nostres entitats?
14.20	14.30	10'	Avaluació de l'activitat i propostes de millora.

Fitxa 6 – Proposta de format de Taller per a entitats del tercer sector

Proposta d'ordre del dia

Horari		Durada de l'activitat	Activitat
12.00	12.05	5'	Objectius del Taller
12.05	12.40	35'	Què entenem per pobresa energètica?
12.40	13.05	25'	Ampliant la mirada sobre la pobresa energètica
13.05	13.15	10'	Com gestionar situacions de vulnerabilitat potencial o efectiva? Què puc fer personalment encara que no em trobi en situació de vulnerabilitat?
13.15	13.50	35'	Dubtes i suggeriments
13.50	14.20	30'	Com podem treballar la pobresa energètica en les nostres entitats?
14.20	14.30	10'	Avaluació de l'activitat i propostes de millora.

Fitxa 7 – Formulari d'assistència

Taller formatiu drets energètics i pobresa energètica. Pobresa energètica zero: apoderament des dels barris

	Nom	Cognom	Acceptes les nostres polítiques de privacitat?	Signatura
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				

Incloure política de Privacitat i condicions d'ús Política de protecció de dades-RGPD.

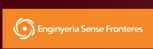
Fitxa 8 – Model de presentació resumida

Podeu accedir al powerpoint sencer en el següent enllaç:
<http://bit.ly/Pobresa-Energetica-Zero>

**POBRESA ENERGÈTICA ZERO:
APODERAMENT DES DELS BARRIS**

Projecte emmarcat dins els projectes pel Clima
Maig 2019

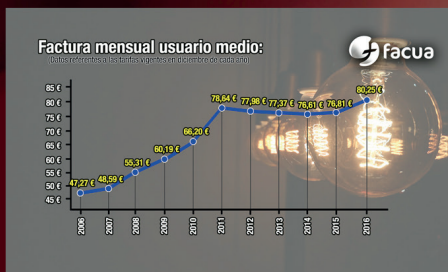

1. Exemples de pobresa energètica al nostre entorn i als centres educatius
2. La pobresa energètica: causes, model energètic i conseqüències
3. Què ha fet l'administració?
4. Què és l'APE
5. Què podem fer des dels centres educatius?

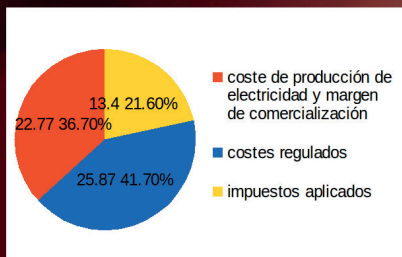
Fitxa 8 – Model de presentació resumida

Podeu accedir al powerpoint sencer en el següent enllaç:
<http://bit.ly/Pobresa-Energetica-Zero>

- L'evolució dels preus de l'electricitat

- La composició de la factura

Fitxa 9 – Punts d'assessorament energètic

Els punts d'assessorament energètic són un servei de l'Ajuntament de Barcelona que ofereixen la informació, l'atenció i la intervenció necessàries perquè les persones puguin exercir els seus drets energètics i les companyies no els neguin l'accés als subministraments bàsics.

Què ofereixen els PAEs:

- Orientació per reduir la despesa energètica de casa teva
- Assessoria sobre les factures de la llum, l'aigua i el gas
- Tramitació d'ajuts i altres gestions
- Atenció a situacions de vulnerabilitat: talls de subministrament, deute...

Ciutat Vella

Pl. Salvador Seguí, 13

Horaris habituals:

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres: de 09:00h a 14:00h

Dijous: de 09:00h a 14:00h i, de 15:00h a 18:30h

Eixample

C/ Alí Bei, 13

Horaris habituals:

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres: de 09:00h a 14:00h

Dijous: de 09:00h a 14:00h i, de 15:00h a 18:30h

Sants-Montjuïc

C/ Antoni de Capmany, 23

Horaris habituals:

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres: de 09:00h a 14:00h

Dijous: de 09:00h a 14:00h i, de 15:00h a 18:30h

La Marina

Pg. Zona Franca, 185

Horaris habituals:

Dilluns, dimecres i divendres: de 09:00h a 14:00h

Fitxa 9 – Punts d'assessorament energètic

Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi

C/ Remei, 9

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres: de 09:00h a 14:00h

Dijous: de 09:00h a 14:00h i, de 15:00h a 18:30h

Gràcia

C/ Francisco Giner, 14

Horaris habituals:

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres: de 09:00h a 14:00h

Dijous: de 09:00h a 14:00h i, de 15:00h a 18:30h

Horta-Guinardó

Pl. Salvador Riera, 2 (Mas Guinardó)

Horaris habituals:

Dilluns i dimecres: de 09:30h a 14:30h

Dimarts i divendres: de 09:30h a 14:00h

Dijous: de 09:30h a 14:30h i, de 15:00h a 19:00h

Nou Barris

C/ Luz Casanova, 4

Horaris habituals:

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres: de 09:00h a 14:00h

Dijous: de 09:00h a 14:00h i, de 15:00h a 18:30h

Nou Barris Nord

C/ Vallcivera, 14

Horaris individuals:

Horaris habituals:

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres: de 09:00h a 14:00h

Dijous: de 09:00h a 14:00h i, de 15:00h a 18:30h

Fitxa 9 – Punts d'assessorament energètic

Sant Andreu

C/ Joan Torras, 49

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres: de 09:00h a 14:00h

Dijous: de 09:00h a 14:00h i, de 15:00h a 18:30h

Sant Martí

Rbla. Poblenou, 154

C/ Joan Torras, 49

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres: de 09:00h a 14:00h

Dijous: de 09:00h a 14:00h i, de 15:00h a 18:30h

Més informació a: <https://habitatge.barcelona/ca/serveis-ajuts/drets-energetics>

Fitxa 10 – Model de fitxa de propostes

Títol de la proposta
Breu descripció
Objectiu de l'acció
Passos concrets a realitzar
Reptes o barreres a que ens podem trobar
Suggeriments per afrontar els reptes o superar aquestes barreres

Fitxa 11 – Model de fitxa d'avaluació

Aspectes positius de la sessió

Què canviaries de cara a la propera vegada?

Avaluació general de la sessió

Amb el suport de:

Equip col·laborador:

